

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3302/2025
25.12.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Илија Кантар, адвокат из ..., против туженог „НИС“ АД Нови Сад, са седиштем у Новом Саду, чији је пуномоћник Бранислав Грујић, адвокат из ..., ради поништаја одлуке и утврђења ништавости, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3386/24 од 21.02.2025. године, у седници одржаној 25.12.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3386/24 од 21.02.2025. године.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 5008/13 од 19.03.2024. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе као у поднеску тужиоца од 28.11.2023. године, променом истоветности захтева тако што уместо враћања на рад тужилац потражује исплату накнаде штете на име незаконитог отказа уговора о раду у висини од 18 месечних зарада. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђена ништавост анекса број .. од 03.06.2013. године закљученог између тужиоца као запосленог и туженог као послодавца, означеног као Анекс број XII уговора о раду број .. од 01.06.2006. године и утврђено да овај Анекс не производи правно дејство, што је тужени дужан признати и трпети у року од 8 дана од дана пријема писаног отправка пресуде. Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено решење туженог број .. од 11.10.2013. године као незаконито. Ставом четвртим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да му уместо враћања на рад исплати износ од 18 месечних зарада од по 52.931,52 динара, што укупно износи 952.767,36 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде па до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у преосталом делу преко досуђеног износа од 952.767,36 динара, а до траженог износа од 1.385.031,60 динара, односно за износ разлике од 432.264,24 динара као неоснован. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати

518.625,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3386/24 од 21.02.2025. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Трећег основног суда у Београду П1 5008/13 од 19.03.2024. године у ставовима другом, трећем, четвртном и шестом изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23), Врховни суд је оценио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, тужилац је код туженог засновао радни однос на основу Уговора о раду од 01.06.2006. године ради обављања послова продавца – касира на бензијској пумпи. Тужени је 03.06.2013. године тужиоцу упутио понуду за закључење Анекса уговора за обављање послова сарадник за подршку пословним процесима, Служба за подршку пословним процесима, Дирекција пословни центар, Функција за организациона питања НИС АД и са основном бруто 1 зарадом на износ 52.932,00 динара, у понуди је наведен разлог због кога му се нуди премештај на друге послове и одређен рок од 8 радних дана у коме је тужилац дужан да се изјасни о достављеној понуди, упозорен је о последицама неприхватања понуде, као и поучен да прихватањем понуде задржава право да анекс оспорава пред надлежним судом, али није наведено у ком року и ком надлежном суду може да се обрати, као ни које правно средство може да искористи. Тужилац и тужени су 25.06.2013. године закључили Анекс уговора о раду број .. од 03.06.2013. године, којим је измењен члан 1. став 2. и 3. Уговора о раду тако што је Анексом утврђено да ће запослени обављати послове радног места сарадник за подршку пословним процесима, Служба за подршку пословним процесима, Дирекција пословни центар, Функција за организациона питања туженог, као и члану 2. став 1. и 2, тако да је место рада запосленог Опис посла, одговорност и овлашћења дефинисани су у прилогу број 1. наведеног Анекса уговора о раду, а члан 6. уговора о раду је измењен тако да новчани износ основне месечне бруто 1 зараде за пуно радно време и стандардни учинак и утврђен у износу од 52.932,00 динара. Анексом је предвиђено да се примењује од 01.07.2013. године. Тужилац је прихватио да буде премештен у Службу за подршку пословним процесима, где је радио на сређивању архивске грађе која се камионима превозила из депоа. Није имао могућност да пређе да ради у лизинг компанији, преко које је било потребно да се ангажују продавци на пумпама. На радном месту на које је распоређен није ништа радио, као ни други запослени, јер није било посла нити су имали средства за рад, због чега су се писмом обратили директору, након чега је одржан састанак са генералним директором на коме их је обавестио да посла на архивирању грађе има за наредне три године, али да ће их компанија након три месеца отпустити, па су их

послани на колективни годишњи одмор који су морали да искористе у целости. По повратку са годишњег одмора распоређени су у ..., где су радили у две смене са задатком да врше препакивање старе архивске грађе, путних извештаја, разних требовања и остале архиве којима је истекао рок чувања. Убрзо након тога проглашени су технолошким вишком 15.10.2013. године, а претходно им није понуђена могућност преквалификације или било која друга позиција у компанији. Није им образложено које послове морају да обављају, нити су прошли обуку, а такође, није им образложено због чега им је престао радни однос, већ им је речено да је то урађено због потребе процеса компаније. Тужени је Одлуком од 24.07.2013. године покренуо поступак утврђивања вишка запослених услед организационих промена, којим је предвидео да треба укинути, између осталих и радно место сарадника за подршку пословним процесима, на које је тужилац премештен Анексом уговора о раду. Програм решавања вишка запослених донет је 23.09.2013. године, којим је предвиђена измена систематизације послова код туженог и укидање систематизованих послова у оквиру Службе за подршку пословним процесима, Дирекција пословни центар, Функција за организациона питања, између осталих и посао сарадника за подршку пословним процесима на које радно место је распоређен тужилац, а како се ти послови укидају не постоје околности које би изискивале примену критеријума за утврђивање вишка запослених, као и да због природе послова и организације рада код послодавца нема потребе за применом осталих мера за запошљавање из члана 155. став 1. тачка 5. Закона о раду, па се не могу применити мере преквалификације, доквалификације и друге мере за запослене који се проглашавају вишком, због чега ће им бити отказани уговори о раду у складу са чланом 179. став 1. тачка 9. Закона о раду уз исплати одговарајуће отпремнине у складу са Законом о раду и Колективним уговором туженог. Тужени је тужиоцу решењем број ... од 11.10.2013. године отказао Уговор о раду од 01.06.2006. године са пратећим Анексима, са 14 рада у радном односу због престанка потребе за његовим радом услед организационих промена, а радни однос му престаје са 15.10.2013. године. У образложењу решења поред осталог наведено је да се у циљу спровођења организационих промена код туженог мења Правилник о организацији и систематизацији послова код туженог и укидају се одређени систематизовани послови у оквиру Службе за подршку пословним процесима, Дирекција пословни центар, Функција за организациона питања, а изменом и допуном Правилника о организацији и систематизацији послова код туженог од 01.10.2013. године укинути су послови које запослени обавља, те како на запосленог није могла бити примењена нека од мера запошљавања предвиђена чланом 155. став 1. тачка 5. Закона о раду у складу са тачком VIII Програма решавања вишка запослених услед наведених организационих промена код послодавца, престала је потреба за радом тужиоца. Тужени је на сајту објавио више понуда за запослење на радном месту продавац – касир, са роком конкурса од 25.03.2013. године и точилац горива са роком конкурса од 25.03.2013. године. Тужилац је био пријављен на осигурање код Фонда ПИО од 30.06.1994. године, а код туженог је радио у периоду од 10.05.2000. године до 15.10.2013. године, односно 13 година 5 месеци и 5 дана, а на дан доношења решења о отказу уговора о раду био је стар 40 година и имао је обавезу издржавања два малолетна детета, сина ББ који је био у узрасту 10 година и ћерке ВВ која је била у узрасту 7 година, као и супруге ГГ која је била незапослена. У време доношења првостепене пресуде тужилац је стар 51 годину и има обавезу издржавања малолетне ћерке ВВ старе 17 година која је редован ученик 3 разреда ... школе Београду школској 2003/2004 години, као и пунолетног сина ББ који је стар 24 године и редован студент 2

године Високе школе струковних студија за ... на студијском програму ... за 2003/2004 годину.

Из овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је решење о отказу уговора о раду тужиоцу незаконито, с озбиром на то да је послодавац премештајем тужиоца у службу и на послове за које је већ у јулу месецу 2013. године испланирао да их укине, злоупотребио овлашћења у циљу избегавања процедуре утврђивања вишка запослених и отказа уговора о раду по одредбама Закона о раду, па како је утврђено да је ништав Анекс уговора о раду којим је тужилац распоређен на послове сарадника за подршку процесима рада, то је незаконито решење о престанку радног односа, јер тужиоцу није могао престати радни однос услед укидања послова на које је био распоређен ништавим анексом уговора о раду, због чега је одлучио као у ставовима другом и трећем изреке побијане пресуде. По мишљењу првостепеног суда, тужиоцу припада право на накнаду штете уместо враћања на рад у смислу члана 191. став 4. Закона о раду, чију висину је суд одмерио према критеријумима за одмеравања износа накнаде штете и дужине радног стажа тужиоца, његових година живота и броја издржаваних чланова породице, па је, ставом четвртим изреке побијане пресуде обавезао туженог да тужиоцу уместо враћања на рад исплати износ од 18 месечних зарада од по 52.931,52 динара, колико је износила зарада тужиоца у месецу који је претходио отказу, што укупно износи 952.767,36 динара, док је у преосталом делу до траженог износа од 1.385.031,60 динара тужбени захтев тужиоца одбио као неоснован ставом петим изреке побијане пресуде.

Другостепени суд је прихватио разлоге првостепеног суда, одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду.

По оцени Врховног суда другостепени суд је правилно применио материјално право када је потврдио првостепену пресуду и утврдио ништавост оспорених анекса и поништио као незаконито решења о отказу уговора о раду.

Неосновани су наводи ревидента да су нижестепени судови погрешно оценили благовременост тужбе. Тужилац је кумулативно поставио захтеве за поништај решења о отказу уговора о раду и за утврђивање ништавости анекса уговора о раду. Одлука о законитости анекса уговора о раду је претходно питање за одлуку о захтеву тужиоца за поништај решења о отказу уговора о раду. У погледу оцене благовремености тужбе за утврђивање ништавости анекса уговора о раду, не примењује се рок од 90 дана прописан чланом 195. став 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05) већ одредба члана 11. Закона о раду којом је изричито прописано право да се захтева утврђење ништавости одредаба уговора о раду, па и анекса уговора о раду, не застарева. Стога су неосновани ревизијски наводи да је дошло до преклузије за подношење тужбе са оваквим захтевом.

Према члану 171. став 1. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05, 54/09 и 32/13) послодавац може запосленом да понуди измену уговорених услова рада (анекс уговора) ради премештаја на други одговарајући посао због потреба процеса и организације рада, док према члану 172. став 1. истог закона уз понуду за закључивање анекса уговора послодавац је дужан да запосленом у писменом облику достави и разлоге

за понуду, рок у коме запослени треба да се изјасни о понуди и правне последице које могу да настану одбијањем понуде. Чланом 179. тачка 9. Закона о раду прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Према понуди за закључење анекса уговора о раду, који је претходио доношењу решења о отказу уговора о раду тужиоца, разлог понуде је „потреба процеса и организације рада“, а тужиоцу је остављен рок од 8 дана да се изјасни на понуду и упозорен да му може престати радни однос уколико не закључи понуђени анекс. Овако састављена понуда не садржи стварне разлоге за понуду. Употреба израза „потреба процеса и организације рада“ је уопштена јер не даје основ о поузданом закључивању о каквој организацији и процесу је реч, пошто не садржи довољно прецизно образложење (конкретно навођење чињеница из којих произлази потреба процеса и организације рада, као и чињенице које оправдавају премештање). Поред тога што недостаје основни елемент за закључивање анекса, анекс је недозвољен и са разлога јер је његовим закључењем извршено распоређивање на радно место које је затим убрзо предложено за укидање и укинута, што представља злоупотребу права послодавца коју су нижестепени судови правилно санкционисали.

Пошто је утврђено да су анекси уговора о раду ништави, незаконита је оспорена одлука о отказу уговора о раду донета позивом на члан 179. тачка 9. Закона о раду, а због укидања Службе у којој је тужилац распоређен на рад незаконитим анексима уговора о раду.

Насупрот наводима ревизије правилно су нижестепени судови применили материјално право када су закључили да тужиоцу припада право на накнаду штете због незаконитог отказа уговора уместо враћања на рад, у висини 18 нето зарада које би тужилац остварио да је наставио да ради код туженог сходно одредби члана 191.став 4. Закона о раду.

С обзиром на изнето, другостепени суд је побијану одлуку донео правилном применом материјалног права, па су наводи ревизије неосновани.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као изреци.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**